

ความต้องการพัฒนาทักษะสำหรับบรรณารักษ์และบุคลากรห้องสมุดจังหวัดสมุทรสาคร ในช่วงสถานการณ์โควิด-19¹

จุฑาทิพย์ จันทร์ลุน²

บทคัดย่อ

สถานการณ์โควิด-19 ทำให้ห้องสมุดและสถาบันบริการสารสนเทศได้รับผลกระทบ บุคลากรต้องปฏิบัติงานภายใต้สถานการณ์ที่มีข้อจำกัดและต้องเรียนรู้การใช้งานเครื่องมือในรูปแบบออนไลน์มากขึ้นซึ่งบุคลากรยังขาดทักษะ การได้พัฒนาทักษะเพื่อรองรับการทำงานในยุคดิจิทัลจึงเป็นสิ่งสำคัญ บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการพัฒนาทักษะของบรรณารักษ์และบุคลากรห้องสมุดจังหวัดสมุทรสาครในช่วงสถานการณ์โควิด-19 และเพื่อพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมเสริมทักษะ ศึกษาจากประชากรคือ บุคลากรที่ทำงานในห้องสมุดประชาชนและห้องสมุดโรงเรียนในเขตพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร 16 แห่ง สุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงจากบุคลากรที่ปฏิบัติงานในห้องสมุด จำนวน 16 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างในรูปแบบออนไลน์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ผลการศึกษา พบว่า ความต้องการพัฒนาทักษะของบรรณารักษ์และบุคลากรในห้องสมุดใน 3 ลำดับแรก คือ 1) ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ 2) ด้านการสื่อสาร ความร่วมมือและการมีส่วนร่วมทางดิจิทัล และ 3) ด้านการเรียนรู้ทางดิจิทัลและการพัฒนา สำหรับทักษะที่สนใจอยากพัฒนาอย่างเร่งด่วนคือ ทักษะด้านดิจิทัลสำหรับการผลิตสื่อดิจิทัล การออกแบบอินโฟกราฟิกแบบเร่งด่วน ทักษะ การรู้สารสนเทศ การพัฒนาซอฟต์แวร์ ทักษะการสร้างห้องสมุดเสมือน และการออกแบบภายในห้องสมุด ผลการวิจัยนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรการอบรมเพื่อพัฒนาและเพิ่มทักษะการทำงานสำหรับบรรณารักษ์และบุคลากรห้องสมุดในจังหวัดสมุทรสาคร รวมถึงเป็นแนวทางการจัดอบรมในจังหวัดอื่นในภูมิภาคตะวันตกของประเทศไทย

คำสำคัญ: บรรณารักษ์ บุคลากรห้องสมุด การพัฒนาทักษะ โควิด-19 สมุทรสาคร

-
- ¹ งานวิจัยนี้ได้ผ่านการพิจารณาการขอรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ เลขที่โครงการ REC 64.1027-163-6543 เข้าข่ายโครงการวิจัยที่ได้รับการยกเว้นการพิจารณา โดยคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
- ² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร อีเมล chanlun_j@su.ac.th

วันที่รับบทความ 28 มกราคม 2567

วันที่ตอบรับบทความ 14 มีนาคม 2567

อินฟอร์เมชัน Information
ปีที่ 31 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2567)

The Need for Upskilling of Librarians and Library Personnel in Samut Sakhon Province During the COVID-19 Pandemic¹

Jutatip Chanlun²

Abstract

The COVID-19 pandemic has significantly impacted libraries and information service institutions, leading to operational challenges. Personnel are now required to adapt to restricted conditions and rely more on online tools, often lacking the necessary digital skills to do so effectively. Consequently, there is a pressing need to develop skills that support functioning in digital work environments. This article aims to investigate the skill development needs of librarians and library personnel in Samut Sakhon Province during the COVID-19 crisis and to design relevant training courses to enhance these skills. The study focused on personnel working in public libraries and school libraries across the 16 libraries in Samut Sakhon Province. A purposive sampling method targeted 16 personnel from various libraries. Data collection utilized a structured online interview form, with data analysis conducted using descriptive statistics. The findings revealed three main issues in skill development needs: 1) General ICT Proficiency, 2) Digital Communication and Collaboration, and 3) Digital Learning and Development. Urgently needed skills included digital media production, infographic design, information literacy, software development, virtual library creation, and library interior design. The outcomes of this research serve as a foundation for designing training courses to enhance the skill sets of librarians and library personnel in Samut Sakhon Province. Additionally, these findings provide valuable insights for organizing similar training initiatives in other provinces in the western region of Thailand.

Keywords: librarian, library personnels, skills development, COVID-19, Samut Sakhon

¹ This research has been considered for ethical approval on human aging. Project number REC 64.1027-163-6543 It is considered a research project that is exempt from consideration. by the Human Research Ethics Committee Silpakorn University

² Asst.Prof. at Department of Library Science, Faculty of Arts, Silpakorn University

Received: 28 January 2024

Accepted: 14 March 2024

บทนำ

โรคโควิด-19 (COVID-19) หรือโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เกิดการระบาดครั้งแรกที่ตลาดค้าสัตว์ป่าเมืองอู่ฮั่นหรือตลาดขายอาหารทะเลสด South China Seaboard เมืองอู่ฮั่น มณฑลหูเป่ย์ ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนเมื่อเดือนธันวาคม พ.ศ. 2562 โดยได้ขยายวงกว้างออกไปทั่วโลก (World Health Organization, 2020) ประเทศไทยเป็นประเทศแรกของโลกที่มีการพบผู้ติดเชื้อจากโรคโควิด-19 นอกประเทศจีน กระทรวงสาธารณสุขของไทยประกาศเมื่อวันที่ 12 มกราคม พ.ศ. 2563 ว่าพบนักท่องเที่ยวหญิงชาวจีน ซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ที่เมืองอู่ฮั่น ประเทศจีน ติดเชื้อโควิด-19 (Chantun, 2020; ThaiPBS News, 2020)

ในระยะแรกของการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ทำให้เกิดการเฝ้าระวังในด้านความปลอดภัยทางสุขภาพของประชาชน หลายประเทศทั่วโลกได้มีคำสั่งให้ประชาชนอยู่แต่ในบ้าน มีการสั่งการปิดโรงเรียน สถานที่ทำงาน ห้ามจัดกิจกรรมสาธารณะ จำกัดการเดินทางภายในประเทศ และระหว่างประเทศ ฯลฯ ทำให้เกิดความยากลำบากในการดำเนินชีวิตประจำวันอย่างมาก และสร้างผลกระทบอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อนทั่วโลก (Benita, 2021, p. 1) ห้องสมุดและสถาบันบริการสารสนเทศทุกประเภททั่วโลกก็ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ทำให้ห้องสมุดต้องปรับตัวเพื่อรับการสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ในด้านกระบวนการทำงานที่ต้องใช้ระบบออนไลน์เป็นหลัก ยิ่งไปกว่านั้นบุคลากรต้องพัฒนาทักษะทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อรองรับการปฏิบัติงาน และรองรับผู้ใช้บริการ (IFLA, 2020; Lakaphun, 2021, p. 65-66) ผลกระทบจาก

เหตุการณ์ดังกล่าว ในฐานะผู้ให้บริการในห้องสมุดต้องรับมือกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นเพื่อยังคงให้สามารถทำหน้าที่ในการให้บริการสารสนเทศได้เช่นเดิม โดยการปรับเปลี่ยนรูปแบบในการให้บริการเพื่อให้สามารถทำงานที่รับผิดชอบได้อย่างต่อเนื่อง ห้องสมุดหลายแห่งในประเทศไทยได้มีการปรับตัวในการให้บริการ เช่น ห้องสมุดมหาวิทยาลัยขอนแก่น จัดอบรมการใช้เครื่องมือการประชุมออนไลน์ เรื่องการประชุมที่ใช้ Google Meet : VDO Conference ในการเรียนรู้เบื้องต้น สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์มีมาตรการทำความสะอาดระบบเครื่องปรับอากาศใหม่ทั้งอาคาร บริการเจลแอลกอฮอล์ล้างมือ เช็ดทำความสะอาดจุดสัมผัสและป้องกันฝ้าระวังสุขอนามัยของพนักงานที่ให้บริการ ในขณะที่ห้องสมุดบางแห่ง ยังจัดบริการส่งหนังสือถึงบ้าน เช่น สำนักงานวิทยทรัพยากรจุฬาฯ จัดให้มี "บริการส่งให้ด้วยใจ สู้ภัย COVID-19" ให้บริการยืมหนังสือรายการที่กำหนดแก่ นิสิต คณาจารย์ และนักวิจัยของมหาวิทยาลัยผ่านการติดต่อช่องทางอีเมลโดยจะจัดส่งให้ทางไปรษณีย์แบบ EMS ทุกวันพุธ และวันศุกร์รวมถึงการงดเว้นค่าปรับหนังสือ และขยายวันกำหนดคืนหนังสือทุกเล่มออกไป เป็นต้น (Youngsukyong, 2021, p. 83)

จากผลกระทบที่เกิดขึ้นข้างต้นทำให้บรรณารักษ์และบุคลากรที่ทำงานในห้องสมุดและศูนย์บริการสารสนเทศจำเป็นต้องปรับตัวอย่างเร่งด่วน พัฒนาตนเองในทุกด้านและเพิ่มทักษะที่สำคัญในการทำงานเพื่อให้ตอบรับกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างทันท่วงทีเนื่องจากการดำเนินงานต่าง ๆ นั้น ต้องปรับรูปแบบไปเกือบทั้งหมด

หน่วยงานได้กำหนดวิธีการทำงานของบุคลากรให้ทำงานที่บ้านและทำงานแบบสลับกัน หรือเหลื่อมเวลา บางแห่งให้ทำงานที่บ้าน (work from home) มีส่วนน้อยที่ให้หยุดงานโดยไม่ต้องทำงานใด ๆ แต่ต้องเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติตลอด 24 ชั่วโมง จากการศึกษางานวิจัยของ Youngsukyng (2021, p. 87) พบว่า จากสถานการณ์ดังกล่าวทำให้บุคลากรบางส่วนมีความต้องการที่จะพัฒนาตนเองให้มีความพร้อมในการปฏิบัติงาน โดยควรจัดอบรมให้ความรู้ทางออนไลน์ เช่น สอนการปฏิบัติงานที่บ้าน การใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ ในงานห้องสมุด การประชุมออนไลน์ เป็นต้น รวมถึงควรให้ความรู้เกี่ยวกับข่าวสาร และการป้องกันโรคระบาดทางสื่อออนไลน์ และนำเสนอบทความ วารสารและหรือข้อมูล ชุดความรู้ ข่าวสาร ที่เกี่ยวกับการให้บริการในช่วงวิกฤตการณ์โรคระบาดจากห้องสมุดต่าง ๆ ทั้งภายในและต่างประเทศ

จังหวัดสมุทรสาครเป็นจังหวัดชายทะเล ตั้งอยู่ปากแม่น้ำท่าจีน จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์กล่าวไว้ว่า ในสมัยกรุงศรีอยุธยา

ชุมชนขนาดใหญ่ตั้งอยู่บริเวณปากอ่าวไทย ซึ่งมีชาวจีนนำเรือสำเภาเข้ามาจอดเทียบท่าค้าขาย แลกเปลี่ยนสินค้าและพักอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก จึงเรียกว่า “บ้านท่าจีน” ในสมัยแผ่นดินสมเด็จพระมหาจักรพรรดิ (พ.ศ. 2099) ได้โปรดให้ยกฐานะ “บ้านท่าจีน” ขึ้นเป็น “เมืองสาครบุรี” เพื่อเป็น หัวเมืองสำหรับเรียกกระดมพลเวลาเกิดสงครามและเป็นเมืองด่านหน้าป้องกันข้าศึกศัตรูที่จะเข้ามารุกรานทางทะเล ต่อมาในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 4 ทรงโปรดให้เปลี่ยนชื่อ “เมืองสาครบุรี” เป็น “เมืองสมุทรสาคร” ซึ่งมีความหมายว่า “เมืองแห่งทะเลและแม่น้ำ” ต่อมาในปี พ.ศ. 2456 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 โปรดเกล้าให้ทางราชการเปลี่ยนคำว่า “เมือง” เป็น “จังหวัด” ทั่วทุกแห่งในพระราชอาณาจักร “เมืองสมุทรสาคร” จึงได้เปลี่ยนเป็น “จังหวัดสมุทรสาคร” ตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน (Samut Sakhon Provincial Governor's Office, 2022, p.2)

(Samut Sakhon Provincial Governor's Office, 2022, p.6)

จังหวัดสมุทรสาครแบ่งเขตการปกครอง ออกเป็น 3 อำเภอ 40 ตำบล 290 หมู่บ้าน 62 ชุมชน ได้แก่ อำเภอเมืองสมุทรสาคร มี 18 ตำบล 116 หมู่บ้าน อำเภอกระทุ่มแบน มี 10 ตำบล 76 หมู่บ้าน และอำเภอบ้านแพ้ว มี 12 ตำบล 98 หมู่บ้าน (Samut Sakhon Provincial Governor's Office, 2022, p.6)

ข้อมูลสถิติผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดสมุทรสาคร ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2561 - 2563 ของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) พบว่าผลิตภัณฑ์มวลรวม จังหวัดมีการขยายตัวในอัตราที่ชะลอลง แต่อย่างไรก็ตามจังหวัดสมุทรสาครยังคงเป็น จังหวัดที่มีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัว (GPP per capita) สูงติดอันดับ 1 ใน 10 ของประเทศตลอดมา ซึ่งเมื่อพิจารณาจากมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) ในปี 2563 ณ ราคาประจำปี มีมูลค่าเท่ากับ 407,144 ล้านบาท ลดลงจากปีก่อน 9,090 ล้านบาท ขณะที่อัตราการเติบโต ณ ราคา คงที่ ขยายตัวร้อยละ 0.2 ชะลอลงจากปีก่อนที่ขยายตัว ร้อยละ 3.4 ด้วยปัจจัยจากการชะลอลงของเศรษฐกิจภายในประเทศและประเทศคู่ค้าจากการชะลอลงของเศรษฐกิจโลกและผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ส่งผลให้จังหวัดสมุทรสาครมีผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัว (GPP per capita) ในปี พ.ศ. 2563 จำนวน 382,372 บาท/ปี ลดลงจากปีก่อน 12,706 บาท จัดอยู่ในลำดับที่ 7 ของประเทศ โครงสร้างเศรษฐกิจจากมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดเป็นรายสาขา ในปี พ.ศ. 2563 พบว่า จังหวัด

สมุทรสาคร มีโครงสร้างการผลิตที่สำคัญ คือ อันดับที่ 1 สาขา การผลิต (อุตสาหกรรม) มีมูลค่าการผลิต 271,632 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 66.7 อันดับที่ 2 สาขาการขายส่งขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์และจักรยานยนต์ มีมูลค่าการผลิต 68,675 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 16.9 และอันดับที่ 3 สาขากิจกรรมทางการเงินและการประกันภัยมีมูลค่า 9,442 ล้านบาทคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 2.3 (Samut Sakhon Provincial Governor's Office, 2022, p. 12-14)

จังหวัดสมุทรสาครเป็นจังหวัดที่มีเศรษฐกิจเติบโตอย่างต่อเนื่องและอยู่ในลำดับต้นของประเทศ จึงมีความจำเป็นที่ต้องมีแหล่งสำหรับการจัดเก็บและให้บริการสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับจังหวัด ตลอดจนเป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับประชาชนในจังหวัดและจังหวัดใกล้เคียงเพื่อส่งเสริมและพัฒนาความรู้ในการประกอบธุรกิจและการดำเนินชีวิตประจำวัน จากข้อมูลพบว่าจังหวัดสมุทรสาครมีห้องสมุดทั้งหมด 16 แห่ง เป็นห้องสมุดประชาชนจำนวน 5 แห่ง ตั้งอยู่ใน 3 อำเภอ โดยในอำเภอเมืองสมุทรสาครมีห้องสมุดประชาชน 3 แห่ง นอกจากนี้ยังมีห้องสมุดโรงเรียนที่กระจายอยู่ตามโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัด จำนวน 11 แห่ง เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับนักเรียนและบุคลากรทางการศึกษาของจังหวัด ดังแสดงรายละเอียดในตาราง

ลำดับ	ชื่อห้องสมุด	ประเภท	อำเภอ
1	ห้องสมุดประชาชน "เฉลิมราชกุมารี" อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร	ห้องสมุดประชาชน	บ้านแพ้ว
2	ห้องสมุดประชาชน "เฉลิมราชกุมารี" อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร	ห้องสมุดประชาชน	เมืองสมุทรสาคร
3	ห้องสมุดประชาชน "เฉลิมราชกุมารี" อำเภอกะทู้มแบน จังหวัดสมุทรสาคร	ห้องสมุดประชาชน	กะทู้มแบน
4	ห้องสมุดประชาชน จังหวัดสมุทรสาคร	ห้องสมุดประชาชน	เมืองสมุทรสาคร
5	อุทยานการเรียนรู้สมุทรสาคร (SK Park)	ห้องสมุดประชาชน	เมืองสมุทรสาคร
6	สมุทรสาครวิทยาลัย	ห้องสมุดโรงเรียน	เมืองสมุทรสาคร
7	สมุทรสาครบูรณะ	ห้องสมุดโรงเรียน	เมืองสมุทรสาคร
8	เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ สมุทรสาคร ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี	ห้องสมุดโรงเรียน	เมืองสมุทรสาคร
9	พันท้ายนรสิงห์วิทยา	ห้องสมุดโรงเรียน	เมืองสมุทรสาคร
10	สมุทรสาครวุฒิชัย	ห้องสมุดโรงเรียน	เมืองสมุทรสาคร
11	กะทู้มแบน (วิเศษสมุทคุณ)	ห้องสมุดโรงเรียน	กะทู้มแบน
12	อ้อมน้อยโสภณชนูปถัมภ์	ห้องสมุดโรงเรียน	กะทู้มแบน
13	กุศลวิทยา	ห้องสมุดโรงเรียน	กะทู้มแบน
14	วัดธรรมจริยาภิรมย์	ห้องสมุดโรงเรียน	บ้านแพ้ว
15	หลักสองส่งเสริมวิทยา	ห้องสมุดโรงเรียน	บ้านแพ้ว
16	วัดหลักสี่พัฒนาราษฎร์อุปถัมภ์	ห้องสมุดโรงเรียน	บ้านแพ้ว

ที่มา: Museum and Learning Center Committee (2017)

จังหวัดสมุทรสาครเป็นอีกหนึ่งจังหวัดที่ต้องเผชิญกับสถานการณ์ของโรคโควิด-19 และเป็นจังหวัดที่มียอดผู้ติดเชื้อสูงสุดในช่วงการแพร่ระบาดของโรคเป็นลำดับต้นของประเทศในช่วงปี พ.ศ. 2563-2564 จนทำให้เกิดผลกระทบต่อสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนในจังหวัด (Tipsawan, 2021) ดังนั้นผู้วิจัยจึงตระหนักว่าบุคลากรในห้องสมุดและศูนย์บริการสารสนเทศต่าง ๆ ในเขตพื้นที่ของจังหวัดสมุทรสาครต่างจำเป็นต้องมีการปรับตัว แต่การปรับตัวให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพในสถานการณ์โรคระบาดโควิด-19 จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาเพื่อให้มี

ทักษะที่เหมาะสมกับบริบทปัจจุบัน ดังนั้นการศึกษาความต้องการพัฒนาทักษะของบุคลากรห้องสมุดในเขตจังหวัดสมุทรสาครจะสามารถนำมาซึ่งแนวทางในการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมสำหรับบุคลากรในห้องสมุดต่อไปได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาความต้องการในการพัฒนาทักษะของบรรณารักษ์และบุคลากรห้องสมุดและเพื่อพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมเสริมทักษะสำหรับบรรณารักษ์และบุคลากรห้องสมุดในเขตจังหวัดสมุทรสาคร

อินฟอร์เมชัน Information
ปีที่ 31 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2567)

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้ศึกษาเฉพาะห้องสมุดประชาชนและห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายในเขตพื้นที่จังหวัดสมุทรสาครจำนวน 16 แห่ง ในระหว่างการแพร่ระบาดของโควิด-19 ข้อจำกัดของการศึกษาในครั้งนี้ คือ ผู้ให้ข้อมูลในห้องสมุดโรงเรียนบางแห่งไม่มีบุคลากรที่ทำงานประจำในห้องสมุดจึงไม่สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้ครบถ้วน

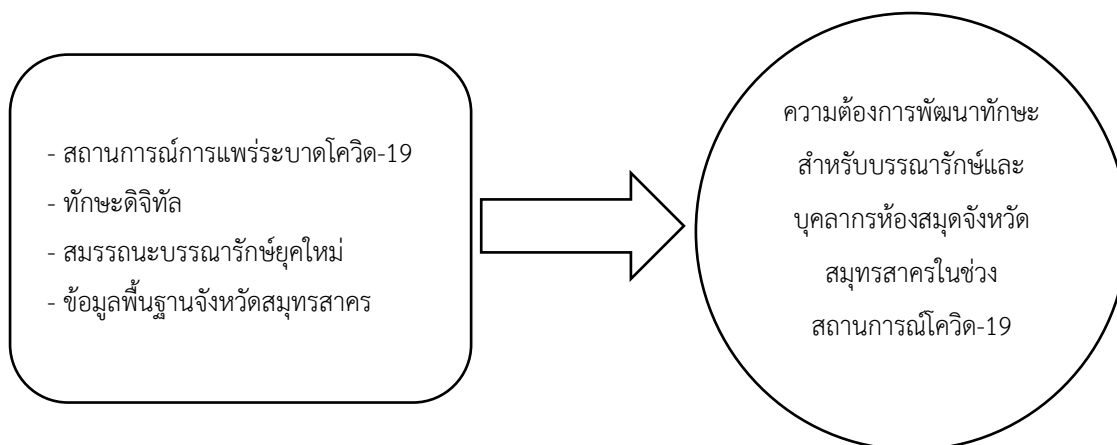
กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้ใช้กรอบแนวคิดการวิจัยโดยการใช้แนวคิดด้านความท้าทายจากสถานการณ์โควิด-19 โดยในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 นั้นบรรณารักษ์ได้เผชิญกับความท้าทายในการให้บริการที่เปลี่ยนแปลงไป ผู้ใช้บริการและบรรณารักษ์ไม่ได้เผชิญหน้ากันต้องปฏิบัติงานและจัดบริการภายใต้ข้อกำหนดที่จำกัดทำให้บรรณารักษ์และบุคลากรที่ทำงานห้องสมุดต้องพยายามปรับตัวและเรียนรู้ที่จะทำงานและจัดบริการให้ได้ภายใต้สถานการณ์ที่เกิดขึ้น (Bhati & Kumar, 2020, p. 34-35) ในด้านทักษะดิจิทัลนั้นเกี่ยวข้องกับทักษะที่จำเป็นในสังคมดิจิทัล ปัจจุบัน ได้แก่ ความฉลาดทางดิจิทัล (Digital Intelligence) เป็นความสามารถที่จะทำให้คนสามารถปรับตัวเข้ากับชีวิตดิจิทัลได้ โดยต้องมีความรู้ ทักษะ ทักษะคิดและค่านิยมที่จำเป็นเพื่อการเข้าสู่สังคมในโลกดิจิทัล จากรายงานของ DQ Global Standards Report 2019 ได้กำหนดทักษะความฉลาดทางดิจิทัลไว้ 8 ด้าน ได้แก่ 1) การแสดงตัวตนบนโลกดิจิทัล (Digital Identity)

2) การใช้เครื่องมือและสื่อดิจิทัล (Digital Use)
 3) ความปลอดภัยทางดิจิทัล (Digital Safety)
 4) ความมั่นคงปลอดภัยทางดิจิทัล (Digital Security)
 5) ความฉลาดทางอารมณ์บนโลกดิจิทัล (Digital Emotional Intelligence)
 6) การสื่อสารดิจิทัล (Digital Communication)
 7) การรู้ดิจิทัล (Digital Literacy) และ 8) สิทธิทางดิจิทัล (Digital Rights) (Wipawin et al., 2021, p. 49-50) และด้านสมรรถนะของบรรณารักษ์ยุคใหม่ในศตวรรษที่ 21 ต้องมีความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่สำคัญคือ มีความสามารถหรือทักษะในระดับต้นประกอบด้วย สามารถที่จะยอมรับการนำสื่อออนไลน์เข้ามาใช้เพื่อความสะดวกสบาย สามารถแก้ไขปัญหาด้านเทคโนโลยีแบบเบื้องต้น สามารถเรียนรู้ด้านเทคโนโลยี และสามารถรวบรวมความรู้ด้านเทคโนโลยีกับเครือข่ายห้องสมุด และความสามารถหรือทักษะในระดับสูง ประกอบด้วย ทักษะเรื่องการบริหารจัดการโครงการ สามารถตอบคำถามและการประเมินงาน บริการห้องสมุดสามารถวิเคราะห์หาความต้องการของผู้ใช้บริการ มีวิสัยทัศน์ในการเปลี่ยนภาพลักษณ์ห้องสมุดแบบเดิมไปสู่การเป็นห้องสมุดที่ใช้สื่อออนไลน์สามารถหาจุดเปลี่ยนด้านเทคโนโลยีและเปรียบเทียบเทคโนโลยีด้านต่าง ๆ และสามารถขยายองค์ความรู้หรือนำเสนอห้องสมุดได้ (Thajit, 2019, p. 2) และรวมถึงปัจจัยด้านพื้นที่ของจังหวัดสมุทรสาครที่เป็นเมืองอุตสาหกรรมที่ต้องมีการจัดเก็บและให้บริการสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการค้าและการใช้ชีวิตของประชาชนในจังหวัด โดยนำเสนอเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

อินฟอร์เมชัน Information

ปีที่ 31 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2567)

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. **ด้านประชากร** ศึกษาจากประชากรคือบรรณารักษ์และบุคลากรที่ทำงานในห้องสมุดในเขตพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร สุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงจากบุคลากรที่ปฏิบัติงานในห้องสมุดประชาชน 5 แห่ง และห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา 11 แห่ง รวมจำนวน 16 คน

2. **ด้านเครื่องมือวิจัย** เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างในรูปแบบออนไลน์ การพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประเภทแบบสอบถามได้ให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาตรวจสอบคุณภาพจำนวน 3 คน ด้วยวิธีการหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ทำได้โดยหาค่าความสอดคล้องหรือดัชนีของความสอดคล้องกันระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับจุดประสงค์ (Index of Item – Objective Congruence หรือ IOC) เกณฑ์การแปลความหมาย คือ ค่าดัชนีความสอดคล้องที่ยอมรับได้ต้องมีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป จากการทดสอบหาค่า IOC ได้ค่า IOC รวมเท่ากับ 0.88

3. **ด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล** ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบรรณารักษ์และ

บุคลากรที่ปฏิบัติงานในห้องสมุดผ่านระบบออนไลน์

4. **ด้านการวิเคราะห์ข้อมูล** วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำผลการศึกษามาวิเคราะห์และพัฒนาเป็นหลักสูตรฝึกอบรมสำหรับพัฒนาทักษะให้กับบรรณารักษ์และบุคลากรในห้องสมุดในเขตจังหวัดสมุทรสาคร

ผลการวิจัย

ความต้องการพัฒนาทักษะสำหรับบรรณารักษ์และบุคลากรห้องสมุดจังหวัดสมุทรสาครในช่วงสถานการณ์โควิด-19 มีผลการศึกษาดังนี้

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ในตำแหน่งบรรณารักษ์ จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 50 รองลงมาคือ เจ้าพนักงานห้องสมุด จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 12.5 อาสาสมัครในห้องสมุด จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 6.25 และมีตำแหน่งอื่น ๆ ได้แก่ ครูภาษาไทย ผู้ดูแลติดต่อประสานงาน (ผู้ช่วยนักพัฒนาชุมชน) ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่ระบบงานคอมพิวเตอร์ ครูผู้ช่วย และครูผู้รับผิดชอบห้องสมุด (ดังตารางที่ 1)

อินฟอร์เมชัน Information
ปีที่ 31 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2567)

ตารางที่ 1 ตำแหน่งงานปัจจุบันของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตำแหน่งงานปัจจุบัน	จำนวน	ร้อยละ
1. บรรณารักษ์	8	50.00
2. เจ้าพนักงานห้องสมุด	2	12.50
3. อาสาสมัครในห้องสมุด	1	6.25
4. ครูภาษาไทย (คศ. 2)	1	6.25
5. ผู้ดูแลติดต่อประสานงาน(ผู้ช่วยนักพัฒนาชุมชน)	1	6.25
6. ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่ระบบงานคอมพิวเตอร์	1	6.25
7. ครูผู้ช่วย	1	6.25
8. หัวหน้ากลุ่มสาระภาษาไทย / เจ้าหน้าที่ห้องสมุด	1	6.25
รวม	16	100.00

ความต้องการพัฒนาทักษะสำหรับบรรณารักษ์และบุคลากรห้องสมุดในจังหวัดสมุทรสาครในภาพรวมพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการในระดับมาก (\bar{x} = 3.86) เท่ากัน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านการสื่อสาร ความร่วมมือและการมีส่วนร่วมทาง

ดิจิทัล (\bar{x} = 3.94) รองลงมาคือ ด้านการเรียนรู้ทางดิจิทัลและการพัฒนา ระดับมาก (\bar{x} = 3.91) และอันดับถัดมาคือ ด้านการสร้างสรรค์สื่อดิจิทัล งานทางวิชาการและนวัตกรรม ระดับมาก (\bar{x} = 3.90) (ดังตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 ความต้องการพัฒนาทักษะสำหรับบรรณารักษ์และบุคลากรห้องสมุดในช่วงสถานการณ์โควิด-19 ในจังหวัดสมุทรสาคร

ความต้องการพัฒนาทักษะสำหรับบรรณารักษ์และบุคลากรห้องสมุดในช่วงสถานการณ์โควิด-19 ในจังหวัดสมุทรสาคร	ค่าเฉลี่ย \bar{X}	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	แปลความ
1. ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ	3.94	0.05	มาก
2. ด้านการรู้สารสนเทศ การรู้ข้อมูลและการรู้เท่าทันสื่อ	3.83	0.05	มาก
3. ด้านการสร้างสรรค์สื่อดิจิทัล งานทางวิชาการและนวัตกรรม	3.90	0.03	มาก
4. ด้านการสื่อสาร ความร่วมมือและการมีส่วนร่วมทางดิจิทัล	3.94	0.04	มาก
5. ด้านการเรียนรู้ทางดิจิทัลและการพัฒนา	3.91	0.01	มาก
6. ด้านการจัดพื้นที่การเรียนรู้	3.63	0.02	มาก
รวม	3.86	0.02	มาก

ในบทความนี้จะนำเสนอผลการศึกษาคความ ต้องการเรียงตามลำดับความต้องการในระดับสูงสุดไปถึงน้อยที่สุด ได้แก่ 1. ด้านเทคโนโลยี

สารสนเทศ 2. ด้านการสื่อสาร ความร่วมมือและการมีส่วนร่วมทางดิจิทัล 3. ด้านการเรียนรู้ทางดิจิทัลและการพัฒนา 4. ด้านการสร้างสรรค์สื่อ

ดิจิทัล งานทางวิชาการและนวัตกรรม 5. ด้านการ
รู้สารสนเทศ การรู้ข้อมูลและการรู้เท่าทันสื่อ และ
6. ด้านการจัดพื้นที่การเรียนรู้ ดังนี้

1. ความต้องการพัฒนาทักษะด้าน เทคโนโลยีสารสนเทศ

ค่าเฉลี่ยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถาม
มีความต้องการอยู่ในระดับมาก (\bar{x} = 3.94)
เรียงลำดับได้ดังนี้ การประยุกต์ใช้โปรแกรมในการ

ผลิตเนื้อหาและสื่อออนไลน์ระดับมาก (\bar{x} = 4.06)
การใช้โปรแกรมประชุมออนไลน์และสื่อสาร
ออนไลน์ ระดับมาก (\bar{x} = 4.00) การใช้ระบบบริหาร
ลูกค้าสัมพันธ์กับผู้ใช้บริการออนไลน์ ระดับมาก
(\bar{x} = 3.88) และ การใช้เครื่องมือสื่อสาร เช่น อีเมล
การส่งข้อความ ได้ในสภาวะแวดล้อมเสมือนจริง
ระดับมาก (\bar{x} = 3.81) (ดังตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 ความต้องการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

1. ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (General ICT proficiency)	ค่าเฉลี่ย \bar{x}	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	แปล ความ
1.1 การใช้โปรแกรมประชุมออนไลน์และสื่อสารออนไลน์	4.00	0.82	มาก
1.2 การประยุกต์ใช้โปรแกรมในการผลิตเนื้อหาและสื่อออนไลน์	4.06	0.77	มาก
1.3 การใช้ระบบบริหารลูกค้าสัมพันธ์กับผู้ใช้บริการออนไลน์	3.88	0.89	มาก
1.4 การใช้เครื่องมือสื่อสาร เช่น อีเมล การส่งข้อความ ได้ในสภาวะ แวดล้อมเสมือนจริง (Virtual Learning Environments)	3.81	0.83	มาก
รวม	3.94	0.05	มาก

2. ความต้องการพัฒนาทักษะด้านการ สื่อสารความร่วมมือและการมีส่วนร่วมทางดิจิทัล

ค่าเฉลี่ยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถาม
มีความต้องการอยู่ในระดับมาก (\bar{x} = 3.94)
เรียงลำดับได้ดังนี้ การสื่อสารทางดิจิทัล สามารถ
ใช้เครื่องมือสื่อสารต่าง ๆ ในการทำงาน ระดับมาก

(\bar{x} = 4.06) การสร้างเครือข่ายให้ผู้ใช้มีส่วนร่วมใน
กิจกรรมภายในเครือข่าย รวมทั้งใช้เครือข่ายอย่าง
มีจริยธรรมและคำนึงถึงความปลอดภัยของ
เครือข่าย ระดับมาก (\bar{x} = 3.94) และความร่วมมือ
ทางดิจิทัลโดยใช้เครื่องมือในการทำงานร่วมกันได้
ระดับมาก (\bar{x} = 3.81) (ดังตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 ความต้องการด้านการสื่อสาร ความร่วมมือและการมีส่วนร่วมทางดิจิทัล

2. ด้านการสื่อสาร ความร่วมมือและการมีส่วนร่วมทางดิจิทัล (Digital communication, collaboration and participation)	ค่าเฉลี่ย \bar{x}	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	แปล ความ
2.1 การสื่อสารทางดิจิทัล สามารถใช้เครื่องมือสื่อสารต่าง ๆ ในการทำงาน เช่น อีเมล การส่งข้อความ สามารถใช้สื่อดิจิทัลเพื่อเผยแพร่บริการของห้องสมุด	4.06	1.00	มาก
2.2 ความร่วมมือทางดิจิทัลโดยใช้เครื่องมือในการทำงานร่วมกันได้ เช่น การแชร์ ปฏิทินและตารางงานระหว่างผู้ร่วมงาน การแชร์เอกสารเพื่อทำงานร่วมกัน	3.81	0.98	มาก

ตารางที่ 4 ความต้องการด้านการสื่อสาร ความร่วมมือและการมีส่วนร่วมทางดิจิทัล (ต่อ)

2. ด้านการสื่อสาร ความร่วมมือและการมีส่วนร่วมทางดิจิทัล (Digital communication, collaboration and participation)	ค่าเฉลี่ย \bar{X}	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	แปล ความ
2.3 การสร้างเครือข่ายให้ผู้ใช้มีส่วนร่วมในกิจกรรมภายในเครือข่าย รวมทั้งใช้เครือข่ายอย่างมีจริยธรรมและคำนึงถึงความปลอดภัยของเครือข่าย	3.94	0.93	มาก
รวม	3.94	0.04	มาก

3. ความต้องการทักษะด้านการรู้ดิจิทัล และการพัฒนาการเรียนรู้

ค่าเฉลี่ยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถาม มีความต้องการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 3.91$) เรียงลำดับได้ดังนี้ การเรียนรู้ทางดิจิทัล สามารถ

พัฒนาตนเองโดยการเรียนรู้แบบออนไลน์ ระดับมาก ($\bar{X}= 3.81$) และการเรียนรู้ทางดิจิทัล สามารถพัฒนาตนเองโดยการเรียนรู้แบบออนไลน์ ระดับมาก ($\bar{X}= 4.00$) (ดังตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 ความต้องการทักษะด้านการรู้ดิจิทัลและการพัฒนาการเรียนรู้

3. ด้านการรู้ดิจิทัลและการพัฒนาการเรียนรู้ (Digital literacy learning and development)	ค่าเฉลี่ย \bar{X}	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	แปล ความ
3.1 การรู้ทางดิจิทัล สามารถพัฒนาตนเองโดยการเรียนรู้แบบออนไลน์	4.00	0.89	มาก
3.2 การสอนทางดิจิทัล มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร/การสอนเพื่อการพัฒนาบุคคล เช่น การสอนการรู้สารสนเทศ	3.81	0.91	มาก
รวม	3.91	0.01	มาก

4. ความต้องการด้านทักษะการสร้างสรรค์สื่อดิจิทัล งานทางวิชาการและนวัตกรรม

ค่าเฉลี่ยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถาม มีความต้องการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 3.90$) เรียงลำดับได้ดังนี้ การผลิตงานวิชาการทางดิจิทัล

การจัดการข้อมูลวิจัย รู้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ระดับมาก ($\bar{X}= 3.94$) การสร้างนวัตกรรมทางดิจิทัลเพื่อพัฒนางานบริการ สามารถใช้เครื่องมือดิจิทัลได้ ระดับมาก ($\bar{X}= 3.88$) และการผลิตสื่อดิจิทัลได้ ระดับมาก ($\bar{X}= 3.88$) (ดังตารางที่ 6)

ตารางที่ 6 ความต้องการด้านทักษะการสร้างสรรค์สื่อดิจิทัล งานทางวิชาการและนวัตกรรม

4. ด้านการสร้างสรรค์สื่อดิจิทัล งานทางวิชาการและนวัตกรรม (Digital creation, scholarship and innovation)	ค่าเฉลี่ย \bar{X}	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	แปล ความ
4.1 การผลิตงานวิชาการทางดิจิทัล การจัดการข้อมูลวิจัย รู้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย เช่น การสำรวจข้อมูลทางออนไลน์ การใช้เครื่องมือในการวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูล	3.94	1.06	มาก

ตารางที่ 6 ความต้องการด้านทักษะการสร้างสรรค์สื่อดิจิทัล งานทางวิชาการและนวัตกรรม (ต่อ)

4. ด้านการสร้างสรรค์สื่อดิจิทัล งานทางวิชาการและนวัตกรรม (Digital creation, scholarship and innovation)	ค่าเฉลี่ย \bar{X}	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	แปล ความ
4.2 การผลิตสื่อดิจิทัลได้ เช่น อักษร ภาพ วิดิทัศน์ สื่อเสียง อินโฟกราฟฟิก พ็อดแคสต์ บล็อก	3.88	1.02	มาก
4.3 การสร้างนวัตกรรมทางดิจิทัลเพื่อพัฒนางานบริการ สามารถใช้เครื่องมือดิจิทัลได้ เช่น การพัฒนาห้องสมุดดิจิทัล การสร้างคอลเล็กชันดิจิทัล	3.88	1.09	มาก
รวม	3.90	0.03	มาก

**5. ความต้องการทักษะด้านการรู้
สารสนเทศ การรู้ข้อมูลและการรู้เท่าทันสื่อ**

ค่าเฉลี่ยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถาม
มีความต้องการอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.84)

เรียงลำดับได้ดังนี้ ด้านการรู้สารสนเทศ ระดับมาก
(\bar{X} = 3.94) การรู้เท่าทันสื่อ ระดับมาก (\bar{X} = 3.88)
และด้านการรู้ข้อมูล ระดับมาก (\bar{X} = 3.69) (ดัง
ตารางที่ 7)

ตารางที่ 7 ความต้องการทักษะด้านการรู้สารสนเทศ การรู้ข้อมูลและการรู้เท่าทันสื่อ

5.ด้านทักษะการรู้สารสนเทศ การรู้ข้อมูลและการรู้เท่าทันสื่อ (Information, data and media literacies)	ค่าเฉลี่ย \bar{X}	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	แปล ความ
5.1 ด้านทักษะการรู้สารสนเทศ (Information literacy) ค้นหา ประเมิน คุณค่า จัดการ จัดเก็บ และแบ่งปันสารสนเทศดิจิทัล เลือกและใช้เครื่องมือที่ หลากหลาย สามารถระบุและใช้แหล่งสารสนเทศเฉพาะด้านได้	3.94	0.85	มาก
5.2 ด้านทักษะการรู้เท่าทันสื่อ (Media literacy) สามารถวิเคราะห์ การ แปลความหมายข้อความในสื่อดิจิทัลทั้งที่เป็นตัวอักษร กราฟิก วิดิทัศน์ ภาพ จากการจำลอง ฯลฯ รวมถึงการเลือกใช้สื่อในการสื่อสารกับผู้อื่นได้อย่าง เหมาะสม	3.88	0.89	มาก
5.3 ด้านทักษะการรู้ข้อมูล (Data literacy) เปรียบเทียบ จัดการ เข้าถึงและ ใช้ข้อมูลดิจิทัล สามารถวิเคราะห์ข้อมูลและรายงานผลได้ สามารถบันทึกข้อมูล จัดทำเมทาดาต้าได้	3.69	0.79	มาก
รวม	3.84	0.05	มาก

**6. ความต้องการทักษะด้านการจัด
พื้นที่การเรียนรู้**

ค่าเฉลี่ยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถาม
มีความต้องการอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.63)
เรียงลำดับได้ดังนี้ การออกแบบและการจัดพื้นที่
การเรียนรู้ทางกายภาพสำหรับชุมชน แนวคิดการ

ออกแบบเพื่อคนทั้งมวล การออกแบบพื้นที่การ
ทำงานร่วมกัน ระดับมาก (\bar{X} = 3.75) และการ
ออกแบบและการจัดพื้นที่การเรียนรู้ทางดิจิทัล
สำหรับชุมชน เช่น โปรแกรม Blackboard ระดับ
มาก (\bar{X} = 3.50) (ดังตารางที่ 8)

อินฟอร์เมชัน Information
ปีที่ 31 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2567)

ตารางที่ 8 ความต้องการทักษะด้านการจัดพื้นที่การเรียนรู้

6. ด้านการจัดพื้นที่การเรียนรู้ (Developing and managing space)	ค่าเฉลี่ย \bar{X}	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	แปล ความ
6.1 การออกแบบและการจัดพื้นที่การเรียนรู้ทางดิจิทัลสำหรับชุมชน เช่น โปรแกรม Blackboard	3.50	0.97	มาก
6.2 การออกแบบและการจัดพื้นที่การเรียนรู้ทางกายภาพสำหรับชุมชน แนวคิดการออกแบบเพื่อคนทั้งมวล การออกแบบพื้นที่การทำงานร่วมกัน	3.75	0.93	มาก
รวม	3.63	0.02	มาก

ทักษะใหม่ที่ต้องการเร่งด่วน พบว่า บรรณารักษ์และบุคลากรห้องสมุดส่วนใหญ่มีความต้องการทักษะด้านดิจิทัลสำหรับการผลิตสื่อดิจิทัล การออกแบบอินโฟกราฟิกแบบเร่งด่วน นอกจากนี้ยังมีความต้องการทักษะสำหรับการพัฒนางานห้องสมุด ได้แก่ การรู้สารสนเทศ การพัฒนาซอฟต์แวร์ ทักษะการสร้างห้องสมุดเสมือน และการออกแบบภายในห้องสมุด และผู้ตอบแบบสอบถามยังมีความต้องการทักษะชีวิตเพื่อใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันเพิ่มเติมจากทักษะในวิชาชีพ

ปัญหาและอุปสรรคที่พบในช่วง

สถานการณ์โควิด-19

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ปัญหาที่เกิดขึ้นว่า ห้องสมุดไม่สามารถเปิดบริการได้ตามปกติ และไม่สามารถดำเนินการจัดกิจกรรมตามสถานที่ต่าง ๆ ได้เหมือนเดิม รวมถึงบุคลากรต้องเปลี่ยนแปลงรูปแบบการปฏิบัติงานจากรูปแบบการทำงานอยู่ที่สำนักงาน เป็นรูปแบบออนไลน์ หรือรูปแบบการทำงานจากที่บ้าน (Work From Home) ซึ่งไม่สะดวกในการให้บริการแก่ผู้ใช้บริการ ดังนั้นห้องสมุดจึงต้องพัฒนาปรับรูปแบบ กระบวนการ และวิธีการดำเนินการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ใน

สถานการณ์การใช้ชีวิตประจำวันและการจัดการเรียนรู้เพื่อรองรับการใช้ชีวิตแบบปกติวิถีใหม่ (New Normal) โดยปฏิบัติตามมาตรการป้องกันโรคโควิด-19 ตามที่ทางราชการกำหนดเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 อย่างเคร่งครัด ซึ่งกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ จึงมีวิธีการจัดการเรียนการสอนรูปแบบออนไลน์เพื่อการเข้าถึงได้โดยง่าย สะดวก ทุกที่ ทุกเวลา

ผลการศึกษาความต้องการพัฒนาทักษะสำหรับบรรณารักษ์และบุคลากรห้องสมุด พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ทักษะความเข้าใจและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ดังนั้นเพื่อนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ในการสื่อสาร การปฏิบัติงาน และการทำงานร่วมกัน หรือใช้เพื่อพัฒนากระบวนการทำงาน หรือระบบงานในองค์กร ต่อยอดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านต่าง ๆ ให้มีความทันสมัยและมีประสิทธิภาพ ตลอดจนการสร้างเนื้อหาดิจิทัลให้มีความดึงดูดน่าสนใจ การใช้หรือพัฒนาโปรแกรมหรือแอปพลิเคชันที่สามารถสร้างเนื้อหาดิจิทัลได้เพื่อการสื่อสารประชาสัมพันธ์ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ศึกษาหัวข้อการอบรมเพื่อพัฒนาทักษะของบรรณารักษ์และบุคลากรห้องสมุดเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นให้ได้มากที่สุด โดยบรรณารักษ์และบุคลากรห้องสมุดเสนอแนะให้มี

การพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนระยะสั้น สำหรับบรรณารักษ์เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะให้ทันกับสภาพแวดล้อมในยุคปัจจุบัน และมีศักยภาพในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการทำงานหรือการทำงานรูปแบบออนไลน์ที่กำลังมีเพิ่มมากขึ้นโดยหลีกเลี่ยงไม่ได้

การพัฒนาความรู้และทักษะด้านเทคโนโลยี

สารสนเทศ

จากผลการศึกษาที่ได้ในครั้งนี้นำมาสู่การออกแบบหลักสูตรการอบรมเพื่อพัฒนาและเพิ่มทักษะที่บรรณารักษ์และบุคลากรห้องสมุดต้องการ โดยได้จัดอบรมการเพิ่มพูนทักษะด้านการผลิตสื่อเพื่อใช้ในการทำกิจกรรมของห้องสมุดในรูปแบบออนไลน์ ชื่อโครงการการใช้แคนวา (Canva) ในงานห้องสมุด ทั้งนี้เพื่อให้บรรณารักษ์และบุคลากรที่ทำงานในห้องสมุดได้มีความรู้และทักษะในการใช้

โปรแกรมสำหรับสร้างสรรค์สื่อที่สามารถเข้าถึงได้ง่ายและไม่เสียค่าใช้จ่าย โดยการอบรมในครั้งนี้มีผู้เข้าร่วมการอบรมจำนวน 30 คน ในการอบรมได้เปิดได้โอกาสให้บรรณารักษ์และบุคลากรที่ทำงานเกี่ยวข้องกับห้องสมุดจากจังหวัดใกล้เคียงในภูมิภาคตะวันตกเข้าร่วมอบรมด้วย ซึ่งผลจากการอบรมมีข้อสรุปในประเด็นที่สำคัญ ดังนี้

ด้านวิทยากรในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{x} = 4.80) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านความรู้ที่ได้รับจากการอบรมเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติ (\bar{x} = 5.00) รองลงมาคือ ความรู้ของวิทยากรผู้อบรมอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{x} = 4.92) รองลงมาเป็นความเหมาะสมของเนื้อหาและเป้าหมายของการอบรมอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{x} = 4.83) และการตอบข้อซักถาม ตรงประเด็น เข้าใจง่ายอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{x} = 4.83) (ดังตารางที่ 9)

ตารางที่ 9 ด้านวิทยากร

ด้านวิทยากร	ค่าเฉลี่ย \bar{x}	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน(S.D.)	แปล ความ
1. ความเหมาะสมด้านเนื้อหาเกี่ยวกับเป้าหมายของการอบรม	4.83	0.37	มากที่สุด
2. ความรู้ของวิทยากรผู้อบรม	4.92	0.28	มากที่สุด
3. การเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมอบรมได้ทดลองปฏิบัติ	4.75	0.43	มากที่สุด
4. การตอบข้อซักถาม ตรงประเด็น เข้าใจง่าย	4.83	0.37	มากที่สุด
5. ความเหมาะสมของเวลาในการอบรม	4.50	0.50	มากที่สุด
6. ความรู้ที่ได้รับจากการอบรมเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของท่าน	5.00	0.00	มากที่สุด
รวม	4.80	0.32	มากที่สุด

ภายหลังการอบรมได้สอบถามการนำความรู้ไปใช้ พบว่า สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้อยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{x} = 4.75) รองลงมาคือ มีความมั่นใจและสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ได้ อยู่ในระดับมาก

ที่สุด (\bar{x} = 4.58) สามารถนำความรู้ไปเผยแพร่หรือถ่ายทอดได้ อยู่ในระดับมาก (\bar{x} = 4.42) และสามารถให้คำปรึกษาแก่เพื่อนร่วมงานได้ อยู่ในระดับมาก (\bar{x} = 4.33) (ดังตารางที่ 10)

ตารางที่ 10 ด้านการนำความรู้ไปใช้

ด้านการนำความรู้ไปใช้	ค่าเฉลี่ย \bar{X}	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	แปล ความ
1. สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้	4.75	0.60	มากที่สุด
2. สามารถนำความรู้ไปเผยแพร่หรือถ่ายทอดได้	4.42	0.76	มาก
3. สามารถให้คำปรึกษาแก่เพื่อนร่วมงานได้	4.33	0.75	มาก
4. มีความมั่นใจและสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ได้	4.58	0.76	มากที่สุด
รวม	4.52	0.72	มากที่สุด

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาพบว่าความต้องการพัฒนาทักษะสำหรับบรรณารักษ์และบุคลากรห้องสมุดในจังหวัดสมุทรสาครที่ได้ทำการศึกษา มี 6 ด้าน แต่ด้านที่บรรณารักษ์และบุคลากรเห็นว่าควรได้รับการพัฒนา ก่อนคือ 1) ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ 2) ด้านการสื่อสาร ความร่วมมือและการมีส่วนร่วมทางดิจิทัล 3) ด้านการเรียนรู้ทางดิจิทัลและการพัฒนา 4) ด้านการสร้างสรรค์สื่อดิจิทัล งานทางวิชาการและนวัตกรรม 5) ด้านการรู้สารสนเทศ การรู้ข้อมูลและการรู้เท่าทันสื่อ และ 6) ด้านการจัดพื้นที่การเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาที่ผ่านมาที่พบว่า บุคลากรที่ทำงานในห้องสมุดและสถาบันบริการสารสนเทศต่างมีความต้องการที่จะพัฒนาตนเองเพื่อให้สามารถทำงานในบริบทที่เปลี่ยนแปลงไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทักษะที่สำคัญในขณะนี้คือ ทักษะดิจิทัลซึ่งเป็นทักษะที่เกี่ยวข้องกับการใช้อุปกรณ์ดิจิทัล แอปพลิเคชัน การสื่อสาร และเครือข่ายเพื่อเข้าถึงและจัดการข้อมูล (UNESCO, 2018) ในห้องสมุดทุกประเภทต้องการบุคลากรที่มีความรู้และประสบการณ์ในลักษณะสหวิทยาการ ไม่ว่าจะเป็นด้านบรรณารักษ์ เทคโนโลยีสารสนเทศ การวิจัยและการศึกษา (De Meulemeester et al., 2018) เช่น ทักษะด้าน

เทคโนโลยีการศึกษา มีความสามารถในการใช้และจัดสรรแพลตฟอร์มให้กับผู้ใช้บริการ นอกจากนี้ยังพบว่าบุคลากรห้องสมุดมีความต้องการเรียนรู้ทักษะที่สำคัญสำหรับการทำงานจากที่บ้านหรือการทำงานออนไลน์ การใช้ซอฟต์แวร์สำหรับการสื่อสารในการทำงาน การพัฒนาความรู้ด้านการจัดบริการออนไลน์หรือการจัดบริการในบริบทดิจิทัล การพัฒนาความรู้และทักษะด้านการจัดทำคอลเลกชันดิจิทัลและบริการออนไลน์รูปแบบต่าง ๆ รวมไปถึงการจัดบริการให้ความรู้ด้านข้อมูลข่าวสารด้านการป้องกันโรคโควิด-19 ผ่านช่องทางออนไลน์ (Youngsukyong, 2020) นอกจากนี้ในด้านการสื่อสารกับผู้ใช้ก็มีความสำคัญเนื่องจากผู้ใช้บริการยังคงต้องการสารสนเทศอยู่ตลอดเวลา ดังนั้นบรรณารักษ์ก็ควรมีทักษะการใช้โปรแกรมการสื่อสารออนไลน์ เช่น โปรแกรมที่ใช้ในการสอนที่สำคัญ เช่น Moodle, Zoom, WebEx, Blackboard เป็นต้น (Ibacache, Koob & Vance, 2021)

ในด้านความต้องการเกี่ยวกับการอบรมหรือพัฒนาทักษะที่ต้องการนั้นมีอยู่ด้วยกันหลายด้านซึ่งแสดงให้เห็นว่าความรู้และทักษะเหล่านี้มีความสำคัญและจำเป็นในสถานการณ์ที่มีข้อจำกัดหรือแม้กระทั่งในสถานการณ์ที่เป็นปกติเนื่องจาก

การจัดบริการสารสนเทศปัจจุบันได้เน้นที่การเข้าถึงผ่านระบบออนไลน์มากขึ้น หัวข้อการอบรมที่บรรณารักษ์และบุคลากรห้องสมุดให้ความสนใจ เช่น โปรแกรมสำหรับการผลิตสื่อ การสืบค้นข้อมูล การออกแบบห้องสมุดเสมือน การสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางดิจิทัล การสอนผ่านเทคโนโลยี การพัฒนาแอปพลิเคชันห้องสมุด การออกแบบและจัดพื้นที่สำหรับการเรียนรู้และการพักผ่อน โดยจากการศึกษาที่ผ่านมาก็พบว่าห้องสมุดประเภทต่าง ๆ ได้พัฒนาบริการสารสนเทศแก่ผู้ใช้ในรูปแบบออนไลน์มากขึ้นโดยเฉพาะในช่วงสถานการณ์โควิด-19 ทำให้บุคลากรในห้องสมุดก็ต้องปรับตัวพัฒนาทักษะควบคู่ไปด้วย อย่างเช่น การให้บริการสารสนเทศทางการวิจัยและสารสนเทศเกี่ยวกับโรคโควิด-19 จากหน่วยงานสำคัญอย่างองค์การอนามัยโลก งานวิจัยใหม่ๆ จาก PUBMED ทำการรวบรวมและเผยแพร่ผ่านเว็บไซต์ในห้องสมุดทางด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพในสหรัฐอเมริกา นอกจากนี้ยังแนะนำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์และแหล่งสารสนเทศที่น่าสนใจไว้เพื่อเป็นการสนับสนุนการพัฒนางานวิจัยต่อไป (Mi et al., 2020) ด้านบริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าปรับปรุงแบบในการสื่อสารกับผู้ใช้ผ่านช่องทางออนไลน์เพื่ออำนวยความสะดวกในการช่วยเหลือผู้ใช้ในการค้นคว้าสารสนเทศ รูปแบบบริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าออนไลน์เป็นลักษณะการอ้างอิงเสมือนผ่านเทคโนโลยีการสื่อสารที่สำคัญได้แก่ 1) อีเมล 2) Voice Over Internet Protocol (VoIP) เช่น Google Hangout, WhatsApp เป็นต้น 3) Instant Messaging (IM) เช่น AOL, Morris Messenger, Yahoo, WeChat เป็นต้น และ 4) Social media

เช่น Facebook, Twitter เป็นต้น (Abubakar, 2021) ในด้านการให้ความรู้แก่ผู้ใช้บริการ โปรแกรมที่ใช้ในการสอนที่สำคัญ เช่น Moodle, Zoom, WebEx, Blackboard เป็นต้น (Ibacache, Koob and Vance, 2021) เช่น ห้องสมุดทางด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพในประเทศเบลเยียม ได้จัดอบรมแก่นักวิจัยผ่านระบบออนไลน์ในหัวข้อเกี่ยวกับการสืบค้นและการวิเคราะห์ผลการสืบค้น รวมไปถึงการสอนทักษะการรู้สารสนเทศแก่นักศึกษาที่ต้องมีการฝึกปฏิบัติผ่านระบบออนไลน์ (Pauwels et al., 2021) นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับการศึกษาของ Wipawin et al. (2021) ที่พบว่า ความต้องการการเสริมทักษะใหม่ของบุคลากรเครือข่ายห้องสมุดกรุงเทพมหานคร ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ส่วนใหญ่บุคลากรมีความต้องการการพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในระดับมาก ได้แก่ ด้านการผลิตเนื้อหาและสื่อออนไลน์โดยใช้แอปพลิเคชันต่าง ๆ การใช้เครื่องมือสื่อสาร เช่น อีเมล การส่งข้อความ ได้ในสภาวะแวดล้อมเสมือนจริง (Virtual Learning Environments) การใช้ระบบบริหารลูกค้าสัมพันธ์กับผู้ใช้บริการออนไลน์ และด้านการเรียนรู้ทางดิจิทัลและการพัฒนา ได้แก่ การเรียนรู้ทางดิจิทัล สามารถพัฒนาตนเองโดยการเรียนรู้แบบออนไลน์รองลงมาเป็นด้านการสื่อสาร ความร่วมมือและการมีส่วนร่วมทางดิจิทัล ได้แก่ การสื่อสารทางดิจิทัล สามารถใช้เครื่องมือสื่อสารต่าง ๆ ในการทำงาน เช่น อีเมล สไกป์ การส่งข้อความ สามารถใช้สื่อดิจิทัลเพื่อเผยแพร่บริการของห้องสมุด และถึงแม้ว่าสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

(COVID-19) จะลดน้อยลงและหายไป แต่ในอนาคตไม่สามารถคาดการณ์ได้ว่าจะมีเหตุการณ์ในลักษณะนี้เกิดขึ้นอีกหรือไม่ก็ตาม รวมไปถึงเมื่อเข้าสู่ยุคหลังโควิด-19 การปรับตัวของบุคลากรที่ทำงานในห้องสมุดก็เปลี่ยนไปด้วยจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งที่บุคลากรที่ทำงานในห้องสมุดประเภทต่าง ๆ จะเรียนรู้เทคโนโลยีและโปรแกรมที่ใช้ในการทำงานซึ่งที่สำคัญจากการศึกษาของ Mi et al. (2020, p. 331) เสนอว่าบุคลากรห้องสมุดควรมีความรู้ความสามารถในโปรแกรมต่าง ๆ 3 กลุ่ม ได้แก่ โปรแกรมด้านการสอน (Instruction) เช่น Blackboard, Canvas, e-Space, Google Sites, LibGuide, Moodle, Panopto, SubjectPlus, WebEx, และ Zoom เป็นต้น ซึ่งจะเห็นได้ว่าโปรแกรมที่นำมาอบรมให้กับบุคลากรห้องสมุดในจังหวัดสมุทรสาครนั้นคือ Canva สอดคล้องกับการศึกษาดังกล่าวข้างต้น ส่วนโปรแกรมด้านการตอบคำถาม การให้คำปรึกษา (References/ Consultation/Research Support) เช่น Ask a Librarian, LibAnswers, Chat, Email, Google Hangout Meet, Institutional Repository, LibCal, Microsoft Team, Phon, WebEx, WeChat, และ Zoom และโปรแกรมในการสื่อสารเพื่อการปฏิบัติงาน (Communication) เช่น Email, Google Hangout, LibCal, Message (Texting), Microsoft Team, Slack, Phone, WebEx, WebChat, และ Zoom นั้นก็เป็นส่วนหนึ่งที่บุคลากรห้องสมุดต้องเรียนรู้ควบคู่กันไปเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้ในช่วงสถานการณ์โควิด-19 ที่เกิดขึ้น (Chanlun, 2021, p. 301-302) ซึ่งการเรียนรู้และใช้งานโปรแกรมกลุ่มต่าง ๆ นั้นทำให้เป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาทักษะการใช้

โปรแกรมให้ชำนาญมากขึ้นตลอดจนเป็นการเพิ่มพูนทักษะใหม่ ๆ เพื่อนำมาปรับใช้ในการทำงานในอนาคตได้ด้วย

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

จากการศึกษาความต้องการพัฒนาทักษะสำหรับบรรณารักษ์และบุคลากรห้องสมุดจังหวัดสมุทรสาครในช่วงสถานการณ์โควิด-19 ทำให้ได้ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมทักษะใหม่ ๆ ของบุคลากรห้องสมุดประชาชน รวมถึงห้องสมุดโรงเรียน และนำโปรแกรมการฝึกอบรมไปใช้กับบุคลากรห้องสมุดประชาชนและห้องสมุดโรงเรียนจังหวัดอื่นในพื้นที่ภูมิภาคจะวันตกของประเทศไทยซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาสมรรถนะที่จำเป็นในการพัฒนาวิชาชีพในระยะยาวและสามารถนำความรู้และทักษะมาใช้ได้ตลอดเวลาไม่ว่าจะต้องประสบกับสถานการณ์ใดที่เกิดขึ้นก็ตาม

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

การศึกษาเรื่องความต้องการพัฒนาทักษะสำหรับบรรณารักษ์และบุคลากรห้องสมุดจังหวัดสมุทรสาครในช่วงสถานการณ์โควิด-19 นั้นเป็นการศึกษาในพื้นที่เฉพาะในช่วงสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด-19 จึงอาจจะทำให้ได้ผลการศึกษาที่จำกัด ในการศึกษาครั้งต่อไปควรเพิ่มขอบเขตด้านพื้นที่เป็นภูมิภาคจะวันตกและปรับหัวข้อการศึกษาให้สอดคล้องกับสถานการณ์หลังยุคโควิด-19

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจาก
กองทุนอุดหนุนการวิจัย นวัตกรรมและสร้างสรรค์

คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

References

- Abubakar, M. K. (2021). Implementation and use of virtual reference services in academic libraries during and post COVID-19 pandemic: a necessity for developing countries. *Library Philosophy and Practice (e-journal)*, 2021, 4951.
- Benita, F. (2021). Human mobility behavior in COVID-19: A systematic literature review and bibliometric analysis. *Sustainable Cities and Society*, 70, 1-16.
- Bhati, P. & Kumar, I. (2020). Role of library professionals in a pandemic situation like COVID-19. *International Journal of Library and Information Studies*, 10(2), 33-48.
- Chanlun, J. (2020). Information behavior during COVID-19 pandemic era. *TLA Bulletin*, 64(2), 36-49. (In Thai)
- Chanlun, J. (2021). Skills for information professionals during the COVID-19 era: A review of the literature. *4th I-LISS international conference - IIC 2021 "Transition or transformation of libraries due to COVID pandemic: lessons to learn"*. 7-8 October 2021. Office central library, SRM Institute of Science and Technology, Kattankulathur, Kancheepuram Dist. Pin: 603 203 Tamil Nadu, India.
- Chanlun, J. (2023). Bibliometric analysis of published research on coronavirus disease 2019 (COVID-19) in library and information science of asian countries. *TLA Research Journal*, 16(1), 37-56. (In Thai)
- De Meulemeester, A., & others. (2018). Information literacy self-efficacy of medical students : A longitudinal study. *European Conference on Information Literacy, ECIL 2018 Information literacy in everyday life* (pp. 264-272). Oulu, Finland, September 24-27.
- Ibacache, K., Koob, A. R., & Vance, E. (2021). Emergency remote library instruction and tech tools a matter of equity during a pandemic. *Information Technology and Libraries*, 40(2), 1-30.
- IFLA. (2020). *COVID-19 and the global library field*. Retrieved June 24, 2024, from <https://www.ifla.org/covid-19-and-libraries>
- Lakaphun, T. (2021). Digital information needs of Ramkhamhaeng University Library users. *Journal of library and information science Srinakharinwirot University*, 14(1), 64-77. [In Thai]
- Mi, M., Zhang, Y., Wu, L., & Wu, W. (2020). Four health science librarians' experiences: How they responded to the COVID-19 pandemic crisis. *College & Research Libraries News*, 81(7), 330-334.
- Museum and Learning Center Committee. (2017). *Learning Center in Samut Sakhon*. Retrieved 24 June 2021, from <http://mlc.okmd.or.th/table-about.php?province1=%E0%B8%AA%E0%B8%A1%E0%B8%B8%E0%B8%97%E0%B8%A3%E0%B8%AA%E0%B8%B2%E0%B8%84%E0%B8%A3> (In Thai)

- Pauwels, N. S., De Meulemeester, A., Romagnoli, A., Buysse, H., & Peleman, R. (2021). Medical and health informatics services during and after the COVID-19 pandemic should be virtual, tailored, responsive and interactive: A case study in Belgium. *Health Information and Libraries Journal*, 38(1), 66–71.
- Samut Sakhon Provincial Governor's Office. (2022). *Samut Sakhon*. Samut Sakhon: Samut Sakhon Provincial Governor's Office. (In Thai)
- Thajit, S. (2019). The Development of competencies for librarians in the 21st century: Case study of Ubon Ratchathani University. *10th PULINET National Academic Conference: Library Transformation in a Disrupted World*, 8-9 January 2020, Thaksin University Library. (In Thai)
- ThaiPBS News. (2020). *The date when Thailand recognized COVID-19*. Retrieved June 28, 2020, from <https://news.thaipbs.or.th/content/290347> (In Thai)
- Tipsawan, C. (2021). Pandemic crisis and challenges of migrant worker management in Thai society: Case study of the COVID-19 epidemic, Samut Sakhon Province. *Thammasat Journal*, 40(3), 33-48. (In Thai)
- UNESCO. (2018). *UNESCO report on Digital skills for life and work*. Retrieved September 4, 2024, from <https://www.euroguidance.eu/unesco-report-on-digital-skills-for-life-and-work>
- Wipawin, N., Sakulwichitsinthu, S., Suntisupaporn, P., Vivekmetakorn, C., & Kimura, L. (2021). The Needs to Upskill Bangkok Metropolitan Library Network Personnel during the COVID-19 Pandemic. *Reading Journal*, 25(2), 47–65. (In Thai)
- World Health Organization. (2020). *WHO Coronavirus Disease (COVID-19) dashboard*. Retrieved June 28, from <https://covid19.who.int/>
- Youngsukyong, K. (2020). Coping of libraries in Thailand during the Coronavirus outbreak 2019. *TLA Bulletin (Thai Library Association)*, 64(2), 80–90. (In Thai)